

Attīstības tendences Priekuļos

Arta Kronberga, Ilze Skrabule

Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts

Darba rosme Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūtā (VPLSI) turpinās, radot pamatu tālākai attīstībai un plašākai sadarbībai lauksaimniecības pētījumos.

2014. gads Priekuļos tāpat kā citās zinātniskajās institūcijās iesākās ar starptautiskā zinātnes izvērtējuma rezultātu analīzi. VPLSI atzīts kā spēcīgs vietējais spēlētājs, kas guvis zināmu starptautisku atzinību. Eksperti atzina, ka Institūts ir ar reģionālu nozīmi Latvijas ziemeļu daļā, ar plašu specializāciju laukaugu selekcijas jomā, kas veicina lauksaimniecības attīstību Latvijā un tuvākajā apkaimē, ar labu potenciālu tālākajai attīstībai. Kā galvenie sekmīgie pētījumu virzieni uzsvērti: pētījumi selekcijā bioloģiskajai lauksaimniecībai, molekulārās bioloģijas pētījumi, cilvēka veselību uzlabojošu pārtikas izejvielu pētījumi, pētījumi ilgtspējīgai lauksaimniecībai. Vienlaikus atzīts, ka turpmākā attīstība jāvirza, konsolidējot zinātnisko kapacitāti ar citām līdzīga rakstura pētnieciskajām institūcijām. Gada griezumā notikušas daudzas diskusijas un tikšanās, kā rezultātā nākošā gada laikā plānots apvienot četru zinātnisko institūciju: Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūta, Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūta, LLU Zemkopības zinātniskā institūta un Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta resursus, veidojot kopīgu institūtu.

Arī 2014. gadā turpinās darbs dažādos zinātniskajos projektos. Kopumā institūtā tiek īstenoti vairāk kā 14 projekti. Uzsākts darbs EU 7. ietvara programmas projektā EUROLEGUME, kurā kopā 18 partneri no 10 valstīm risinās proteīna nodrošināšanas iespējas pārtikā un lopbarībā, izmantojot vietējos resursus. Institūta pētnieki ir iesaistīti arī jaunās Valsts Pētījumu Programmas AgroBioRes projekta „Pārtika” īstenošanā, kurā tiks izvērtēti cilvēka veselībai nozīmīgu un arī kaitīgu savienojumu veidošanās pārtikas produktu ražošanas izejvielās. Turpinās darbs pie LZP projekta, izvērtējot ģenētiski daudzveidīgu šķirņu nozīmi videi draudzīgā lauksaimniecībā. Īpaši tiek veidota sadarbība ar komersantiem un ražotājiem, iesaistoties nozīmīgu problēmu izpētē. Šogad pirmo gadu uzsāka ražotāju – LPKS VAKS – pasūtīta jauna selekcijas programma lauka pupām.

Kā ierasts, labprāt ar zinātniskā darba rezultātiem tika iepazīstināti visi interesenti gan semināros, gan lauka dienās un dažāda veida izstādēs. Īpaši nozīmīgs un neparasts bija A. Hansona virzītais projekts bērniem par kartupeļu audzēšanu, kas noritēja Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas 2014. gadā ietvaros. Savu atbalstu un idejas projekta norisei neliedza Institūta speciālisti. Gada noslēgumā paredzēta operas „Kartupeļu ceļojums” pirmizrāde Nacionālajā Operā 24. novembrī, kuru ar nepacietību gaida gan lieli, gan mazi.